



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Institutio Vitæ Ad Exemplar Passionis Domini Et Salvatoris Nostri

Sgambata, Scipio

Dillingæ, 1686

Cap. X. In bonis jucundis vel arcendis vel moderandis fortitudinem
exercenda[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53753](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53753)

domum splendidam incolente, nec reipublicæ necessitatibus, te divite immuni, subveniet inopia sola miserorum; sed quoties horum aliquid agendum erit, ærario manum injiciens dices, *Dominus his opus habet.*

CAPUT X.

*In bonis iucundis vel arcendis
vel moderandis fortitudinem ex-
ercendam.*

Tunc ergo apprehendit Pilatus Jesum, & flagellavit. Hoc brevi compendio Joannes, nec brevem, nec levem cruciatum descripsit, quod rotum Dominici corpus magna acerbitate laceratum est. Brevisitas autem hæc utilitate non vacat, ut inde discamus, quicquid hîc pati possumus, breve esse. Momentaneum hoc & leve, ajebat Paulus, tribulationis nostræ, quod patimur. Nemo igitur horribili specie dolorum, ægritudinum, cruciatuum, quibus nos flagellari oportet interdum, deterreatur, cum videat, ea tam brevi esse finienda. Sed Paulus in jis omnibus, quæ
patie-

patiebatur, brevitatem simul & levitatem contemnebat; neque enim tantum, quæ patimur, citò transeunt, sed ipsa sunt levissima, &, si velimus viri esse, toleratu facillima. Ecce, quæ Christus Dominus acerbissima & gravissima passus est, Flagella vocantur, velut exigua Flagra, desumpto nomine à tenerrimis arborum ramusculis, quibus pueri subinde objurgantur. Nimis delicata constantia est, quæ tam exiguis malis vincitur, & quo pacto ingentem crucis trabem feret, qui tam exilia flagella non tulerit. Hac igitur duplici consideratione firmatis animis adversus hujusmodi acerbitatum ac poenarum horrorem, Salvatoris exemplò corpus nostrum flagellare discamus. Nam quæ injunda & aspera corpori accidunt, duplicis sunt generis: alia, quæ corpus mutilant, aut aliqua sui parte lædunt, cujusmodi est fractio membri alicujus aut sectio, atque hæc nos ab alijs, aut à Deo ipso casu aliquo, vel morbo illata debemus ferre patienter, non tamen inferre possumus nobis ipsis; neque enim nostri corporis domini sumus: alia, quæ integris membris, & nulla corporis facultate violata sensum

N s

tan-

tantum doloris afferunt, vel nimiam virium ferociam atterunt, quæ nostrum quisque sibi ipsi inferre potest. Ad utraque constanter & cum animi alacritate subeunda nos Domini firmat exemplum, magis autem ad hæc, quæ sponte suscipienda sunt, confirmari nos oportet. Spectemus igitur, quid in Prætorio agatur. Accusant Judæi. Pilatus è Judice fit patronus, & modò causæ æquitate proposita, modò diei festi oblata opportunitate Dominum eorum furori conatur eripere. Sed nihil proficit: Succlamatur, *Crucifige, Crucifige!* Consilium Pilato acerbum ac sævum obtulit ipsa misratio. *Corripiam eum,* inquit, *& dimittam.* Tunc apprehendit *Jesum, & flagellavit.* Nostra sunt hæc: nostrorum enim criminum causa tunc agebatur, & nostro nomine Dominus reus apud Pilatum causam dicebat. Cogitemus, ante divinum Tribunal stare nos reos, & ingentem, seu dæmonum, seu criminum nostrorum turbam perpetuò clamare: *Crucifigatur.* Sanè alia nostra est causa, quàm Christi fuit; neque enim de nobis Deus respondere poterit: *quid enim*

mali

mali fecit: multa, eaque non levia deliquimus omnes. Saluberrimum igitur ac mitissimum consilium erit, si dicat: Corripiam illum, & dimittam. Corripiet me sanè justus Dominus, in misericordia, & increpabit me, flagellans Filium, quem recipit, potius, quam ut Oleum peccatoris impinguet caput meum, hoc est, ut voluptas & ignavia animum meum deliniant. Sed sæpe eò Domini misericordia devenit, ut nolit nos ipse punire, sed nobis nostri puniendi relinquat arbitrium, ut, qui rei sumus, iudices esse videamur. Magni id beneficium æstimandum est, neque committendum, ut ea postea re abusi, dum minus in nos animadvertimus, quam nostra errata exigent, gravius à iudice deinde vapulare mereamur. Sed horror quidam obstat: nemo enim carnem suam odio habet, sed nutrit ac fovet illam. Ego in me ipsum sæviam? ego mihi ipsi ictus doloris infligam? Quid ni? ut majora & graviora vites. Non temerè Dominus flagellatur, sed ut mortem evadat. Tu igitur, quoties hic te suscipiendæ alicujus acerbitatis horrot invadit, majorem tibi ante oculos

*Psa. 140.
v. 5.*

*Heb. 12.
v. 6.*

culos statue mortis horrorem, &, ut dici solet. clavum clavo pelle. Mors autem duplex est: altera, quæ poena est, æterna damnatio; altera, quæ culpa, peccatum. Utræque poenarum voluntaria susceptione vitatur. Quare sic apud te argumentare: si fortis & constans sum, quod proprium est fortium, dura & acerba tolerabo; si timidus & imbellis, quod horum est proprium, mortem æternam, &, quæ eam comitantur, æterna supplicia timebo. Nihil est, quod me possit ab hac voluntaria corporis castigatione prohibere, ad quam fortiter strenuèque subeundam ipsa me corporis mei cura, ipsa animi imbecillitas adjuvabit. Quid cesso in meipsum animadvertere? En, quot adversarios, quot accusatores habeo, qui me ad supplicia graviora deposcunt: minore hoc majora illa redimentur. A duplici ergo morte nos liberabit corporis afflictatio, Culpæ, & Poenæ. Clamant enim adversarii nostri non semel, sed bis, *Crucifige, Crucifige*. Nam & ob vetera nostra commissa non leves poenas meremur, & ob nostram ad mala proclivitatem, pravosque habitus & propensi.

pensiones in culpas graves proni sumus. Si habes, quod luas ob vitæ antea actæ peccata, quid dubitas prævertere iram iudicis, & te ipsum plectere, priusquã ab ipso plectaris? Tria enim lucramur, dum potius ipsi nobis pœnas aliquas inferimus, quàm illatas à iudice sustinemus: primum, quòd minùs patimur; exigua enim satisfactio sponte suscepta magnis supplicijs irrogatis par est, deinde quòd honorificentius ac nobilius; nemo enim, si possit, non libenter evadit manus tortoris, & nomen rei atque damnati; quisquis autem seipsum plectit, is non tam reus, quàm iudex videtur, & magnanimitate hac adeò pristinam vilitatem & ignaviã emendat, quã corpori prius obedire non erubuerat, ut non tam ipsius fuisse videatur, quòd antea deliquerit, quàm corporis; postremò ex culpa ac detrimento, gloriam & lucrum sibi comparat; nam ita vulnera accepta curat, ut pulchrior sit, qua parte saucius fuerat, quàm reliquo corpore, quò nunquam laboravit. Mitto nunc, quòd amorem in Deum ostendat, cujus placandi studiò, ac recuperandæ amicitie desiderio sibi ipse non

non parcit, ut proinde necesse sit, Deo id
 esse gratissimum & suavissimi instar holo-
 causti, quod igne amoris incenditur. Cui
 & illud accedit, quòd, cùm Deus nihil il-
 libentius faciat, nihil minus ex more, &
 ut ita dicam, genio suo, quàm cùm savi-
 re in noxios, ac de ijs poenas sumere cogi-
 tur, necesse est id illi evenire gratissimum
 & jucundissimum, cùm quis eam mole-
 stam, ut ita loquar, saviendi necessitatem
 illi eripit, & facit, ut, quod invitus Deus
 paulò post fecisset, id sibi præreptum &
 præoccupatum libentissimè spectet, sibi
 gratulante justitia, quòd ejus severitatem
 caritas anteverterit, & suavissima esse fe-
 cerit amoris vulnera, quæ futura erant
 odij justæque vindictæ acerba supplicia.
 Mittamus hæc tamen, & ad commodam il-
 la veniamus, quæ tibi afferet in te ipso cor-
 poris castigatio sponte suscepta. Ferunt,
 ij, qui brachium aliquando aut tibiam
 fregerint, si ea restituatur, solidiorem in
 posterum esse, qua parte fractura coaluit,
 ut, si iterum eam frangi contingat, nun-
 quam eadem in parte frangatur: esto id,
 ut quis volet; certum est, nulla in virtute

nos esse robustiores, quàm in ea, quam poenitentiâ restituiamus, nam & malô nostrô doctiores ad pericula cavenda facti sumus, & pudore præteritæ culpæ atque horrore concepto nihil ferè cautiùs vitamus, quàm quod semel nos admisisse pœnituit. Id autem longè verius est in his, quæ ad corporis commoda & voluptates pertinent: nam qui nunquam aliquid admisit, quod dolendum esset atque plectendum, is corpus suum velut amicum ac socium jure quodam suo sibi videtur posse diligere, illud Proph. tæ dicens: *in domo Dei ambulavimus cum consensu.* Sed, qui rebelle corpus expertus est, & cupiditate superante ejus commodis servire coactus aliquando fuerat, is jam idem corpus domans, ac sibi parere cogens, ut Apostolus agebat: *castigo corpus meum, & in servitutem redigo*, ex socio dominus fit; ita imperium acquirit in corpus suum, quod antea non habuerat, priùs famulo similis erat, equum fræno ducenti, nunc equiti comparandus est, equo insidenti, eúmque calcaribus & flagellis eò ire cogenti, quò recusat; fræno inde cohibenti,

*Psa. 54.
v. 15.*

*1. Cor. 9.
v. 27.*

Eccli. 31

v. 7.

benti, quò præceptis ruit. Sed fortè ex ijs
 es, quos Dei clementia prævenit, ac pro-
 cul ab omnibus vitæ noxis, quæ ullam
 poenarum subeundarum necessitatem af-
 ferrent, cohibuit. *Quis est hic, & lau-
 dabimus eum?* Sed sit aliquis Joannes Ba-
 ptista, qui sanctus antequam natus, ne
 verbò quidem unquam reus sit deprehen-
 sus: num proinde causari quicquam po-
 terit, quò minùs tam severè corpus suum
 tractet, quàm ipse, cui se innocentia pa-
 rem credit, Joannes Baptista? Num cili-
 cia averfari debebit? num jejunia respu-
 ere? num in molli cubare? num vitare soli-
 tudines, & inter illecebras urbium & pa-
 ternæ domus oblectamenta versari? Quid
 quòd, etsi fingamus, esse aliquem ejus in-
 nocentiæ, nemo tamen id sibi de se per-
 suadere audebit. Sin hoc etiam fingamus,
 esse aliquem, cui licuerit id de se credere,
 num etiam eum tutum à periculo quis-
 quam præstitit? Hoc igitur superest, ut,
 quoniam ad præterita luenda tibi ea seve-
 ritas necessaria non est, suscipiatur ad fu-
 tura vitanda. Non habes, quod lugeas,
 at, quod caveas, habes: nihil est, quod ju-

replectendum putes, at est, quod censeas
jure metuendum. Quod geris corpus, est,
quod pondere ipso te deorsum trahit,
quod nihil aliud, quàm suas illecebras &
suavitates amat, quod animi officia sem-
per obturbat, quod, quemadmodum ip-
sum in mortem ruit, ita te quoque in per-
niciem trahit; cave cum ipso ludas, joca-
ris, rideas: ludus hic seria tibi pericula
affert; risus hic luctus tibi adducet sem-
piternos. Ergo memineris dicti illius:
Flagellum equo, & camus asino: nec pu-
tes, tum tantum opus esse calcaribus, fræ-
nis, flagellis, cum equus ceciderit, sed
multò magis, dum stat, ne cadat.

CAPUT XI.

*In bonis honorificis humilitati
studendum.*

Tunc milites presidis suscipientes Je-
sum in prætorium congregaverunt
ad eum universam cohortem, & exuen-
tes eum chlamydem coccineam circumde-
derunt ei, & plectentes coronam de spinis
posuerunt super caput ejus, & arundinem
in

*Matth.
27. v. 27*